

13.12.2011

Arvio vakuutusmarkkinoiden kehityksestä 2011

Arvio vakuutusmarkkinoiden kehityksestä 2011

Kimmo Koivisto

Sisällys

Lyhyesti	2
Taloudellinen tilanne	3
Vuoden 2011 arviot.....	3
Vahinkovakuutus	3
Lakisääteinen eläkevakuutus.....	6
Henkivakuutus.....	7
Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta	9
Vakuutusyhtiöiden sijoitukset 30.9.2011.....	10
Uudet sijoitukset tammi-syyskuussa 2011	12

Lyhyesti

- Vakuutusyhtiöiden kotimainen maksutulo alenee tänä vuonna 18,4 miljardiin euroon, vähennystä viime vuodesta on 3 prosenttia.
- Henkivakuutuksen maksutuloarvio on tänä vuonna 3,3 miljardia euroa, kapitalisaatiosopimukset ja ryhmäeläkevakuutukset vähenevät.
- Vahinkovakuutuksen maksutulon kasvu on 4 prosenttia, maksetut korvaukset se sijaan kasvanevat peräti 10 prosenttia.
- Sijoitusten määrä oli syyskuun lopussa 121,9 miljardia euroa, joka on 4 prosenttia vähemmän kuin viime vuoden lopussa.

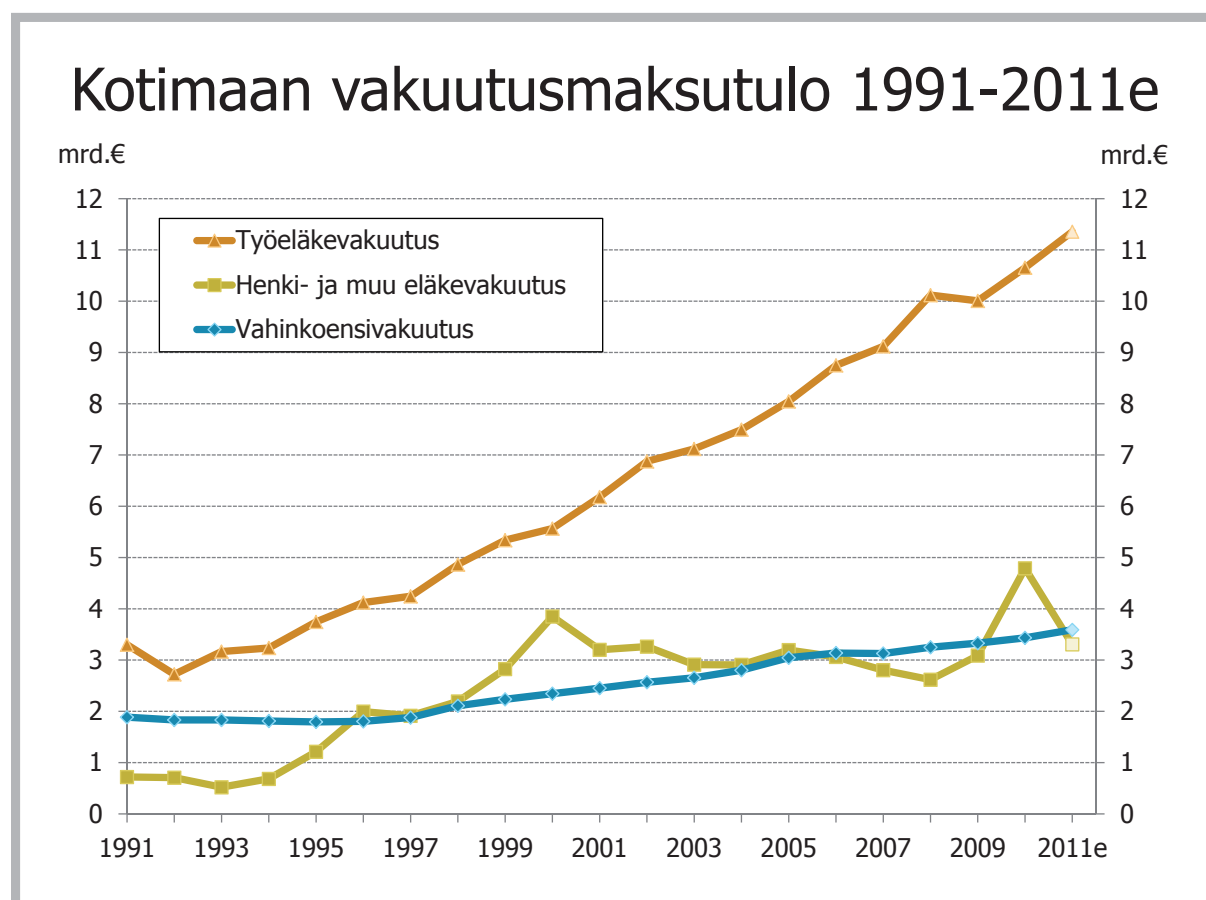
Arvio vakuutusmarkkinoiden kehityksestä 2011

Taloudellinen tilanne

Vuoden 2011 aikana maailmantaloutta on painanut epävarmuus tulevaisuudesta. Euroalueen epävakaus on saanut pörssikurssit heilahtelemaan poikkeuksellisen voimakkaasti. Loppuvuoden kehitys rahoitusmarkkinoilla vaikuttaa vahvasti vakuutusyhtiöiden viimeisen neljänneksen tuloksiin. Mikäli talouden vakautta ei saavuteta, saattavat yhtiöiden tulokset heikentyä.

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutusyhtiöiden tulosta varjostaa tänäkin vuonna voimakkaasti kasvanut vahinkomeno. Erityisesti jo toinen vaikea lumivuosi sekä edellisvuoden loppuun osuneet myrskyt aiheuttivat paljon vahinkoja. Korvauksia arvioidaan maksettavan noin 2,7 miljardia euroa, 10 prosenttia enemmän kuin viime vuonna. Maksutulo kasvaa viime vuodesta 4 prosenttia, 3,7 miljardiin euroon.

Arviot vakuutusluokkaryhmittäin

Lakisääteinen tapaturmavakuutus

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksutuloon vaikuttaa eniten työllisyystilanne, joka on tänä vuonna ollut viime vuotta paremmalla tasolla. Tämä näkyy maksutulossa, jonka arvioidaan kasvavan kuutisen prosenttia, noin 565 miljoonaan euroon. Maksettujen korvausten määrä tammi – lokakuussa oli runsaan 5 prosentin kasvussa.

Muu tapaturma ja sairausvakuutus

Vapaaehtoisen tapaturma- ja sairausvakuutuksen maksutulon kasvu näyttää edelleen vahvalta, kuten parina aiempanakin vuonna. Maksutulo kasvaa noin 9 prosenttia 360 miljoonaan euroon. Maksettujen korvausten määrä oli tammi – lokakuussa noin 8 prosentin kasvussa.

Kotimainen suoriteperusteinen vakuutusmaksutulo

	ARVIO 2011 milj. €	2010 milj. €	muutos %
Vahinkovakuutus			
- lakisääteinen tapaturma	565	532	6
- muu tapaturma ja sairaus	360	329	9
- maa-ajoneuvot	650	631	3
- meri- ja lentoalukset, kuljetus	115	110	5
- palo- ja muu omaisuusvahinko	820	786	4
- moottoriajoneuvon vastuu	735	712	3
- vastuu	180	174	4
- luotto ja takaus	40	41	-2
- oikeusturva	65	65	0
- muu ensivakuutus	60	55	9
Vahinkoensivakuutus yhteensä	3 590	3 434	5
- kotimainen jälleenvakuutus	60	63	-5
- ulkomainen jälleenvakuutus	65	62	5
Vahinkovakuutus yhteensä	3 715	3 559	4

Vapaaehtoinen autovakuutus (maa-ajoneuvot)

Vapaaehtoisen autovakuutuksen maksutulon arvioidaan kasvavan tänä vuonna noin 3 prosenttia, 650 miljoonaan euroon. Ensirekisteröintien määrä on kasvanut voimakkaasti, vaikkakin käytettyinä tuotujen autojen määrä on ollut laskussa. Ensirekisteröintejä on tehty yli 120 000 kappaletta, mikä on runsaat 9 prosenttia viime vuotta enemmän.

Liikennevakuutuskeskuksen mukaan autovahinkojen määrä oli tammi – heinäkuussa yli 11 prosenttia suurempi kuin vastaavana aikana viime vuonna. Erityisesti kesäkuukausina kasvu oli selvästi talvikuukausia voimakkaampaa. Maksettujen korvausten määrä kasvoi tammi-syyskuussa runsaat 11 prosenttia. Oletettavaa on, että viivästynyt talven tulo hidastaa korvausten kappalemääräistä kasvua loppuvuonna. Koko vuoden vahinkosuhte heikentynee silti.

Palo- ja muu omaisuusvahinkovakuutus

Palo- ja omaisuusvahinkovakuutuksen maksutulo kasvaa noin 4 prosenttia. Arvioitu maksutulo on 820 miljoonaa euroa. Maksettujen korvausten määrä on jo lähes vuoden ajan ollut reilussa kasvussa. Tammi – lokakuussa korvauksia maksettiin yksityistalouksille 17 prosenttia enemmän kuin vastaavana aikana viime vuonna. Kasvuprosentti päätynee kuitenkin vuoden lopuksi alle 15 prosenttiin. Myös yritysvakuutuksista maksettujen korvausten määrä kasvoi tammi – lokakuussa 17 prosenttia. Vuoden loppua kohti vauhti kuitenkin tasaantunee.

Liikennevakuutus (moottoriajoneuvon vastuu)

Henkilöautokanta kasvoi vuoden 2010 lopusta kesäkuun 2011 loppuun runsaat 2 prosenttia. Liikennevakuutuksen (moottoriajoneuvon vastuu) maksutulon arvioidaan kasvavan noin 3 prosenttia, 735 miljoonaan euroon.

Liikennevakuutuksesta maksettujen korvausten määrä kasvoi tammi – lokakuussa peräti 9 prosenttia. Liikennevakuutuskeskuksen mukaan liikennevahinkoja tapahtui tammi – heinäkuussa lähes 7 prosenttia enemmän kuin vastaavana aikana viime vuonna. Erityisen synkkä oli tammikuu, jolloin vahinkoja tapahtui lähes 30 prosenttia enemmän kuin viime vuoden tammikuussa.

Vastuuvakuutus

Vastuuvakuutuksen maksutulo kasvaneen tänä vuonna noin 4 prosenttia, 180 miljoonaan euroon. Maksettujen korvausten kehitys on yhtiöiden kannalta ollut hyvän suuntaista. Vuoden alusta lokakuun loppuun korvauksia maksettiin hieman vähemmän kuin vastaavana aikana viime vuonna. Vakuutusluokka sisältää myös potilasvakuutuksen, jonka osuus maksutulosta on noin viidennes.

Luotto- ja takausvakuutus

Luotto- ja takausvakuutus on pieni vakuutusluokka, jonka maksutulo heilahtelee yleensä voimakkaasti. Tänä vuonna maksutulon arvioidaan pysyvän liki ennallaan 40 miljoonassa eurossa. Luokan korvaukset vaihtelevat vielä maksutuloakin voimakkaammin korvausten takaisinsaantiprosessien vuoksi. Tammi-syyskuussa korvauksia maksettiin vajaat 100 prosenttia enemmän kuin viime vuonna. Muutos johtuu vertailuvuoden pienestä luvusta.

Muut varallisuusvahingot ja oikeusturvavakuutus

Runsas puolet tämän luokkaryhmän maksutulosta kertyy keskeytysvakuutuksesta, ja loppuosa oikeusturvavakuutuksesta. Maksutulo kasvaa jonkin verran, yhteensä noin 125 miljoonaan euroon. Maksettujen korvausten määrä tammi – lokakuussa oli noin 40 prosenttia suurempi kuin viime vuonna.

Maksutulon ja maksettujen korvausten toteutunut kehitys: tammi-lokakuu 2011*

	Maksutulo		Maksetut korvaukset	
	milj. €	muutos-%	milj. €	muutos-%
- lakisääteinen tapaturma	535	7,1	357	5,1
- muu tapaturma ja sairaus	300	9,6	177	8,1
- maa-ajoneuvot	489	3,0	319	11,1
- meri- ja lentoalukset, kuljetus	63	4,6	29	41,8
- palo- ja muu omaisuusvahinko	592	4,4	430	16,8
- moottoriajoneuvon vastuu	615	3,1	367	8,9
- vastuu	126	3,5	64	-1,5
- luotto ja takaus	32	-6,8	10	97,7
- muu ensivakuutus	104	6,2	67	39,7
Vahinkoensivakuutus yhteensä	2 857	4,8	1 817	11,3

* Tässä taulukossa olevat yhtiöistä saamamme luvut ovat kassaperusteisia. Ne eroavat siis lopullisista tiedoista, jotka tulevat olemaan suoriteperusteisia. Arviot maksutulosta tekstissä koskevat suoriteperusteisia lukuja.

Lähde: FK:n kuukausitilasto

Lakisääteinen eläkevakuutus

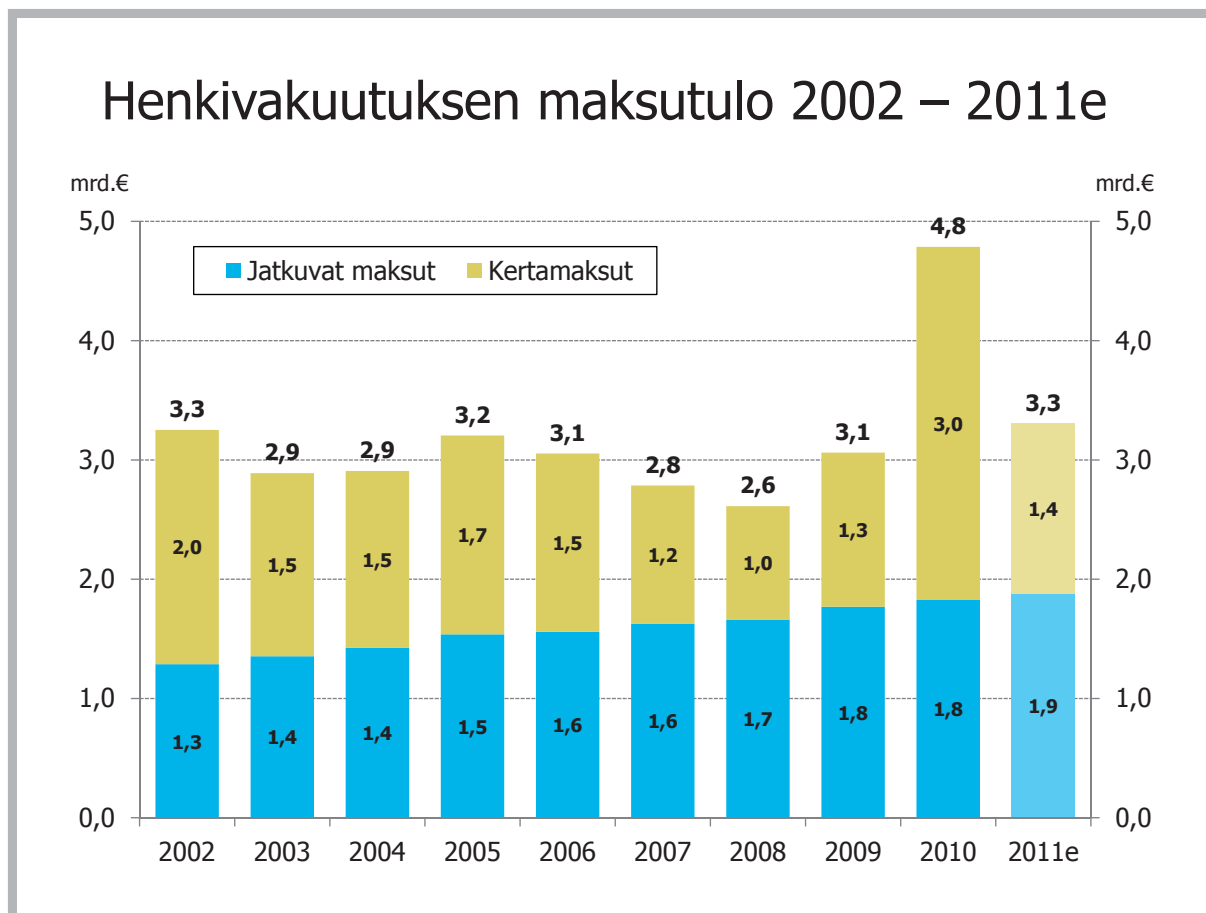
Työeläkeyhtiöiden maksutulon kasvu on sidoksissa kansantalouden palkkasumman kehitykseen. Palkkasumma kasvaa tänä vuonna viitisen prosenttia ja lakisääteisen eläkevakuutuksen maksutulo noin 7 prosenttia. Maksutuloa kertynee kaikkiaan 11,4 miljardia euroa.

Työeläkeyhtiöiden sijoitustuotot jäivät tammi-syyskuussa haasteellisen taloustilanteen vuoksi negatiivisiksi. Yhtiöiden ilmoitusten mukaan sijoitukset tuottivat tammi – syyskuussa 3 – 7 prosenttia tappiota. Suurimmat tappiot syntyivät osakesijoituksista, joista jokainen yhtiö raportoi vähintään 13 prosentin tappiosta. Parhaan, 4 – 6 prosentin tuoton työeläkeyhtiöt saivat kiinteistöinvestoinneista. Yhtiöiden vakavaraisuus on kuitenkin kunnossa, koska osakekurssien heiluntaan osattiin varautua ja osakkeiden painoa vähentää jo alkuvuoden aikana. Lisäksi vuonna 2008 säädetty vakavaraisuusasetus vaikuttava määräaika-laki on jatkettuna voimassa vielä vuoden 2012 loppuun.

Henkivakuutus

Henkivakuutusyhtiöiden maksutulo jäänee tänä vuonna 3,3 miljardiin euroon, yli 30 prosenttia viimevuotista alemmaksi. Suurimmat selittävät tekijät ovat kapitalisaatiosopimusten huomattava väheneminen sekä ryhmäeläkevakuutuksen vastuunsiirtojen puuttuminen. Kapitalisaatiosopimusten määrä alentunee 45 prosenttia noin 900 miljoonaan euroon.

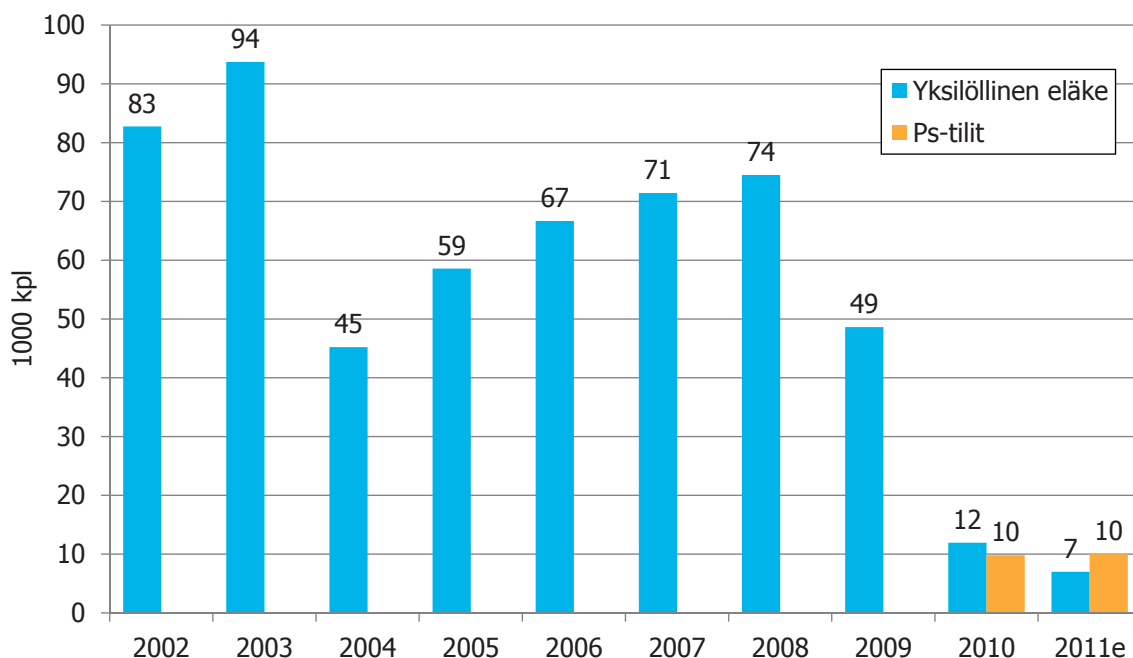

Henkivakuutusten maksutulo kokonaisuutena (pl. eläkevakuutukset) jää jonkin verran viime vuoden luvuista. Riskivakuutusten myynti on ollut edellisvuotta parempaa, mutta säästöhenkivakuutusten maksutulo tulee jäämään selvästi viimevuotisesta. Henkivakuutusten maksutulo tullee olemaan yhteensä noin 1,5 miljardia euroa, eli 5 prosenttia viimevuotista pienempi.

Yksilöllisen eläkevakuutuksen maksutulo näyttää jäävän edellisvuodesta noin 8 prosenttia. Sekä sijoitussidonnaisten tuotteiden että perustekorkoisten vakuutusten maksutulo vähenee. Arvio maksutulosta on 630 miljoonaa euroa. Eläkevakuutusten kappalemääräinen myynti on edelleen heikkoa. Uusia vakuutuksia arvioidaan tänä vuonna otettavan vain noin 7 000 kappaletta. Eläkeyhtiöiden tarjoaman vakuutuksen rinnalle kehitetty pitkäaikaissäätötili (ps-tili) on onnistunut vain osittain korvaamaan eläkevakuutusmarkkinoille syntyntä aukkoa. Uusia ps-sopimuksia arvioidaan tehtävän tänä vuonna noin 10 000 kappaletta.

Yksilöllinen eläkevakuutus ja ps-tilit, uusia sopimuksia

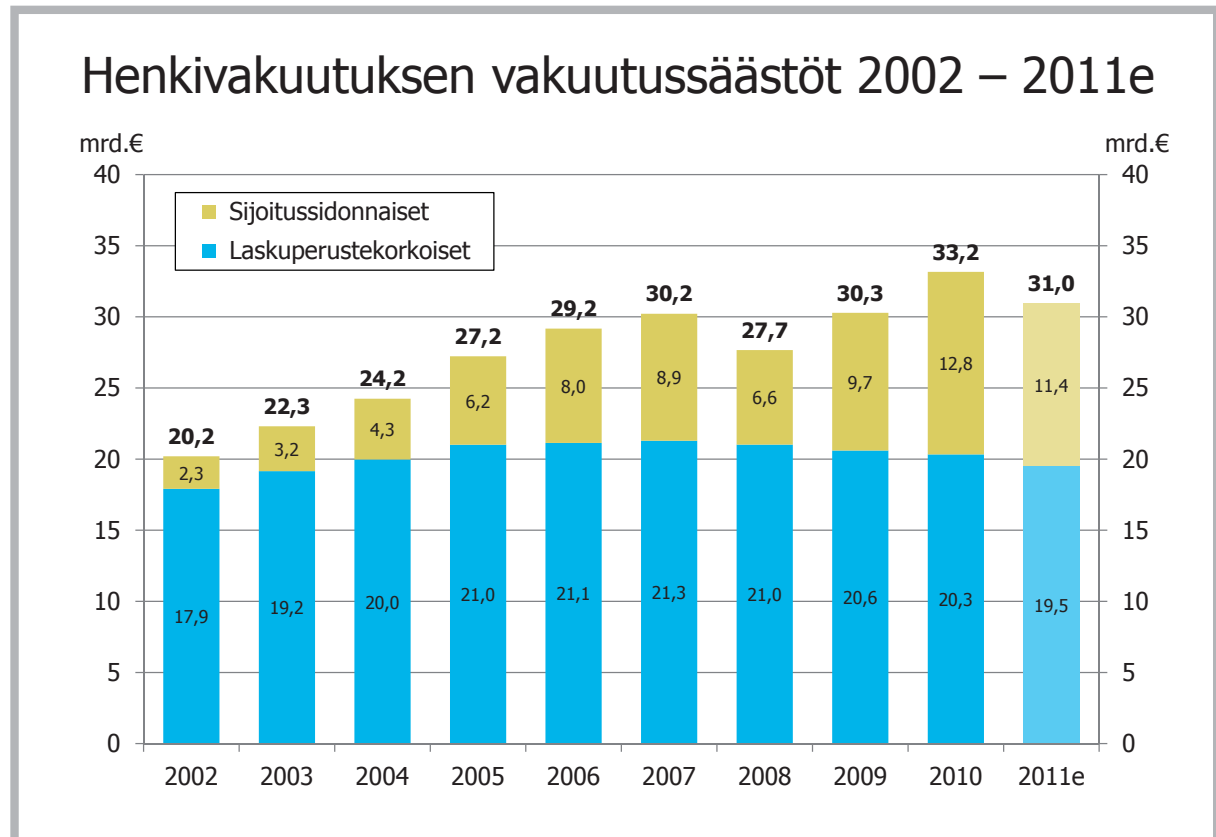
Ryhmäeläkevakuutuksen maksutulo näyttää alentuvan voimakkaasti. Syynä tähän on se, että viime vuonna tehtiin poikkeuksellisen suuria vastuunsiirtoja, joita tänä vuonna lokakuun loppuun mennessä ilmoitettiin vain vajaat 2 miljoonaa euroa. Arvio ryhmäeläkevakuutuksen maksutulosta tälle vuodelle on noin 300 miljoonaa euroa eikä se sisällä vielä loppuvuoden aikana mahdollisesti tehtäviä vastuunsiirtoja. Vastuunsiirrot ovat kertaluonteisia eläkejärjestelyjä.

Kotimainen suoriteperusteinen vakuutusmaksutulo

	ARVIO 2011 milj. €	2010 milj. €	muutos %
Henkivakuutus			
- sijoitussidonnainen henkivakuutus	930	1 009	-8
- kapitalisaatiosopimus	900	1 646	-45
- muu henkivakuutus	395	395	0
- työntekijäin ryhmähenkivakuutus	40	37	9
- muu ryhmähenkivakuutus	105	104	1
- sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	455	480	-5
- muu yksilöllinen eläkevakuutus	175	205	-15
- sijoitussidonnainen ryhmäeläkevakuutus	75	61	22
- muu ryhmäeläkevakuutus	225	850	-74
- jälleenvakuutus	5	4	14
Henkivakuutus yhteensä	3 305	4 791	-31

Uusien vakuutusten myynnin heikkeneminen ja jo olemassa olevien säästöjen arvonlasku pienentävät molemmat vakuutussäästöjen kokonaismäärää. Mikäli taloustilanteessa ei loppuvuonna tapahdu oleellista muutosta parempaan, vakuutussäästöjen arvioidaan tänä vuonna pienenevän noin 7 prosenttia, vajaaseen 31 miljardiin euroon.

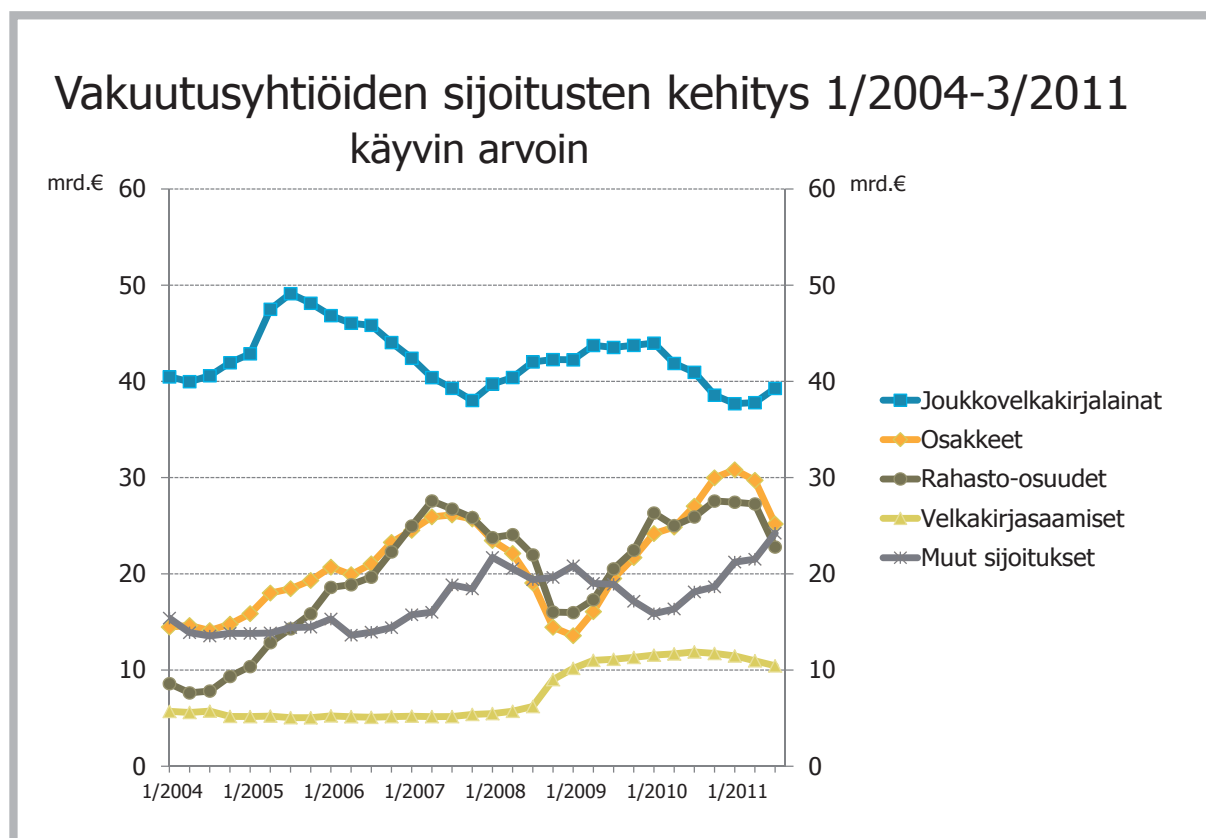
Vakuutusyhtiöiden sijoitukset 30.9.2011

Vakuutusyhtiöiden yhteenlasketut sijoitukset olivat syyskuun lopussa noin 121 miljardia euroa. Sijoitusten arvo laski viime vuoden lopusta 4 prosenttia. Sijoituksista 39 miljardia euroa oli joukkovelkakirjalainoissa. Ne olivat euromääräisesti suurin sijoituserä, ja niiden osuus kaikista sijoituksista nousi 32 prosenttiin. Suurin osa joukkovelkakirjasijoituksista oli ulkomaisia, kotimaisten osuus oli 17 prosenttia.

Yhtiöiden omistamien osakkeiden arvo aleni vuoden alusta syyskuun loppuun 16 prosenttia. Niiden markkina-arvo oli noin 25 miljardia euroa. Osakkeiden osuus sijoituksista laski selvästi ja oli 21 prosenttia. Osakkeista 48 prosenttia oli kotimaisia.

Rahasto-osuuksien yhteenlaskettu arvo oli syyskuun lopussa 23 miljardia euroa, ja niiden osuus sijoituksista 19 prosenttia. Rahasto-osuuksiin tehtyjen sijoitusten arvo aleni vuoden alusta syyskuun loppuun mennessä 17 prosenttia. Rahastojen edelleen sijoittamista varoista 95 prosenttia päättyi ulkomaille.

Kiinteistösijoitusten yhteenlaskettu arvo oli 11,5 miljardia euroa ja niiden osuus sijoituksista 9,5 prosenttia. Varsinaisten kiinteistöjen lisäksi vakuutusyhtiöt sijoittivat kiinteistörahastoihin. Syyskuun lopussa kiinteistörahastoihin oli sijoitettuna noin 2,5 miljardia euroa. Kiinteistö-sijoitusten määrä kasvoi vuoden 2010 lopusta 6 prosenttia. Varsinaiset kiinteistösijoitukset tehdään lähes poikkeuksetta kotimaahan. Kiinteistörahastoista 41 prosenttia on kotimaisia.

Vakuutusyhtiöiden sijoitukset 30.9.2011, mrd. €

	vahinko	henki	eläke	yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	6,0	9,3	24,0	39,3
Osakkeet	1,6	3,7	19,9	25,2
Rahasto-osuudet	1,8	7,1	13,9	22,8
Velkakirjasaamiset	0,7	0,9	8,9	10,4
Kiinteistöt ja -osakkeet	0,9	1,6	9,1	11,5
Rahamarkkinavälineet	1,0	2,6	4,1	7,7
Muut sijoitukset	0,5	0,9	3,6	5,0
Yhteensä	12,5	26,1	83,3	121,9
Suomi	5,6	12,5	38,3	56,4
Muu euroalue	3,7	7,8	23,0	34,4
Muut alueet	3,2	5,8	22,0	31,1
Yhteensä	12,5	26,1	83,3	121,9

Vakuutusyhtiöiden myöntämien lainojen määrä laski jokaisella vuosineljänneksellä. Syyskuun lopussa niitä oli 10,4 miljardia euroa. Vuoden 2010 lopusta tämän vuoden syyskuun loppuun lainakanta pieneni noin 11 prosenttia. Eläkeyhtiöiden tarjoamien TyEL-takaisinlainojen kanta väheni 4,1 miljardiin euroon. Lainoja ulkomaille oli vain nimeksi.

Jälkimarkkinakelpoisia rahamarkkinavälineitä, joita ovat sijoitus- ja yritystodistukset sekä julkisyhteisöjen velkasitoumukset, oli 7,7 miljardia euroa. Suurimpana kohteena olivat suomalaisten pankkien sijoitustodistukset, joita oli 6,0 miljardia euroa. Vain runsas prosentti rahamarkkinavälineistä oli ulkomaisia.

Vakuutusyhtiöiden uudet sijoitukset tammi-syyskuussa 2011

Vakuutusyhtiöiden nettosijoitukset (uudet - myynnit) olivat tammi – syyskuussa 1,7 miljardia euroa negatiiviset. Pääsyy tähän oli se, että yhtiöt myivät huomattavia määriä osakerahastojen osuuksia kolmannen vuosineljänneksen aikana, vaikka vielä kahden ensimmäisen vuosineljänneksen aikana niitä hankittiin aktiivisesti.

Joukkovelkakirjoihin tehdyt nettosijoitukset olivat 1,1 miljardia euroa positiiviset. Joukkovelkakirjasijoituksissa myynnit olivat ensimmäisellä vuosineljänneksellä ostoja suuremmat, mutta toinen ja erityisesti kolmas neljännes muuttivat suunnan. Kiinteistöihin ja yllättäen myös osakkeisiin tehdyt sijoitukset olivat nekin nettomääriltään hieman positiivisia. Osakkeissa tapahtui myös selvää siirtymistä kotimaiseen suuntaan. Lainoja taas kuoletettiin jokaisen vuosineljänneksen aikana enemmän kuin nostettiin. Tämä kertoo siitä, että vielä tällä hetkellä yritysten rahoitustilanne on siedettävä.

Vakuutusyhtiöiden uudet sijoitukset tammi-syyskuussa 2011, mrd. €

	Uudet	Myynnit	Erotus
Joukkovelkakirjalainat	19,8	18,7	1,1
Osakkeet	14,9	14,5	0,4
Rahasto-osuudet	11,5	13,8	-2,4
Kiinteistöt ja -osakkeet	0,8	0,4	0,5
Velkakirjasaamiset	0,9	2,1	-1,2
Yhteensä	47,9	49,5	-1,7

FK | Finanssialan Keskusliitto

Bulevardi 28
00120 Helsinki

Faksi 020 7934 202
etunimi.sukunimi@fkl.fi
<http://www.fkl.fi>